

Inserati se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta:
8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " " dvakrat,
15 " " " " trikrat.
Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvu je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

Izhaja po trikrat na teden in sicer: v torek, četrtek in soboto.

Šolska obravnava.

Z Dunaja, 27. aprila.

Čem bolj se obravnava o novi šolski postavi približuje k koncu, tem lutejši so njeni nasprotniki. Levičarski govorniki, ki že prej večidel o šolski postavi niso dosti govorili, ampak le večino in sedanjo vlado napadali, so zdaj popolnoma zdivjali in strastno zabavljajo, ter se tako rekoč med seboj poskušajo, kako bi drug drugega v surovosti prekosili. To divjanje je včeraj do vrhunca priklopelo. Obravnaval se je naj prej § 53, ki določuje, da morajo nezmožni učitelji ponavljati preskušnje. Zoper ta paragraf je govoril štajarski poslanec Sprung. Menda se mu je pa v glavi vrtilo, ker je dvakrat prosil g. predsednika, naj posvari poslanca Bärnfeinda, ki se mu postavlja pod nos in se mu porogljivo posmehuje, kar pa ni bilo res. Poslanec Bärnfeind je mirno sedel daleč proč od govornika med nemškimi kmečkimi poslanci, ter je še le vstal in šel k Sprungu, ko je slišal, da vedno izgovarja njegovo ime.

Tudi dr. Rus se ni mogel zdržati, da bi ne bil govoril. Trdil je, da bo izobraženost učiteljev škodo trpela, ker se je iz nove postave izpustila sedanja določba, da podučitelji zgubé pravico podučevati, ako v petih letih ne napravijo učiteljskega izpraševanja.

Lienbacher je oba govornika prav dobro zavrnil ter dokazal, kako primerna in šolam pa tudi učiteljem koristna je nova prememba. Ob enem je zavrnil tudi trditev dr. Keila, kakor da bi kmečko ljudstvo solno-

graško za šolsko postavo ne maralo, ter omenjal, da je liberalna večina deželnega zbora solnograškega l. 1869 in 1870 zahtevala enake določbe, kakor jih obsega nova postava. Tudi štajarsko kmečko ljudstvo ni zoper šolsko postavo, kar priča protokol nekega okraj. zastopa, od kterega so zahtevali peticijo zoper nove šolske postave, ki se je pa izrekel za 6letno šolstvo in za § 48. Paragraf 53 bil je potem sprejet brez premembe.

Hud vihar je nastal pri § 54, ki določuje, da se mora učitelj pošteno vesti ne samo v šoli ampak tudi zunaj šole. Besedo je poprijel štajarski poslanec Heilsberg, pa ne da bi stvarno nasprotoval omenjenemu paragrafu, ki po njegovi misli ponižuje učitelje, ampak da bi psoval naučnega ministra. Baron Conrad je moral od nasprotnikov veliko grenkih požreti med šolsko obravnavo. Očitani so mu, da je zatajil svoja načela, da je hlapec klerikalne stranke, da je le zarad ministerske službe pritrdil novi šolski postavi itd. itd. Baron Conrad je na vse to molčal, ter se v svoje opravičenje skliceval na svoje več ko 40 letno pošteno službovanje. Včeraj pa je tudi ministru Conradu kri skipela, in nihče se temu ne more čuditi. Na koncu svojega govora spominjal se je namreč Heilsberg tudi g. naučnega ministra. Pa kako! S kom ga hočem primerjati? rekel je govornik. S Pilatom? Ne; Pilat je bil le preslab, da Gospoda ni mogel rešiti iz judovskih rok, pa umil si je roke. Ali s Petrom? Ne, ker Peter je Gospoda zatajil samo z besedo! Ako pa pomislim, da je

g. minister sam podal roke k spodkopovanju ljudskega poduka, da je v raznih govorih hvalil šolske posave, potem jih pa izdal, se spominjam učenca, ki je z briči prišel na vrt Gezemanski ter poljubil Gospoda, ki mu je rekel: S poljubljenjem izdajajš svojega mojstra?

Levičarji so ploskali govorniku, ki ga podpredsednik knez Lobkovic, ki je med tem zbornici predsedoval, ni posvaril, dasi bi bil zaslužil; zato si je moral baron Conrad sam pomagati. Ko je izgovoril drugi govornik Reschauer, vstal je minister ter je rekel: Ne bil bi spregovoril, ko bi me k temu ne silile besede prvega govornika. On me je primerjal Judežu Iškariotu, ki je za trideset srebernikov prodal svojega Gospoda.

G. predsednik zarad teh besed govornika ni posvaril; jaz pa pravim, da so nesramne (infam)! Desnica je prav dala g. ministru, levica pa je zajavkala, kakor pes, kadar mu na rep stopiš. Zlasti pa je razsajal Heilsberg, ki je bil tako predrzen, da je po govoru poslanca Stourzha od predsedništva zahteval, naj ministra zarad omenjenih besed pokrega. Knez Lobkovic je odgovoril, da neče pretresovati vprašanja, ali ima predsednik pravico karati ministre, ki ob enem niso poslanci. Ko je med govorom Heilsbergovim predsedoval, govornika zarad primere njegove med ministrom in Judežem Iškariotom samo zarad tega ni posvaril, ker tega ni naravnost izrekel, ampak z nekakim opisovanjem. Meni pa, da se sme na ojstre napade tudi ojstro odgovarjati.

— Desnica je živahno pritrdila tej razsodbi,

Listek.**Ruska vojska na Ogorskem 1. 1849.**

(Pripovedovanje starega ruskega vojaka.)

(Dalje.)

Čez trenutek smo začeli puškine strele — paf, paf — in hipoma so tudi topovi zagrneli, najprej eden, potem dva, naposle več! Grmelo je, da se je zemlja tresla. Vkazovanje v prednjih oddelkih. No priznam, da v tem trmu-vrmu sam ničesar nisem videl — kot le pod nogami nam ranjene in prekuenjene konje.

„Koliko je bila vaša prednja straža?“

„Bila sta pri nas dva polka donskih kozakov, štirji eskadroni ulanov, naši štirji eskadroni in donska baterija z 12 lahкими topovi. Istina, peštvo je šlo za nami, nu s konjištvom vred tje dospeti ni moglo.“

„In koliko vojske so imeli Ogrji?“

„Bog jih poznaj! Od daleč vsaj jih šteti ni bilo mogoče. Toda potem se je govorilo, da jih je bilo 18 tisoč z 40 topovi. Nū ogenj je bil silen. Kaj čuda, 40 topov in pri nas ta malenkostna baterija. Ni minula ura in že so nam pobili skoro vse služabništvo pri to-

govih, z naših 4 eskadronov je padlo 80 mož in več kot sto konj, trije dostojniki. Tako smo morali nazaj.

Govorili so, da so kaznovali generala, ker se je spustil v boj. On je samo govoril: „le naprej, naprej, ti Ogrji so taki, kakor Črkezi — neregulirana vojska.“ Nū kdo ve, kaj je v vsej stvari. Vse to je že staro — in jaz vam le pravcato resnico govorim, gospod, ker se še dosedaj nisem zlagal in tudi dalje ne spustim iz ust prazne besede!

To je bil v resnici zli spopad in bilo bi prišlo še huje, ko bi se naša sprednja straža ne bila znala v redu umakniti. Toraj če je tudi na nas silil neprijatelj, smo mi le v redu ostali, vsled tega se ni predrznil nas dalje zasledovati, misleč, da ga popeljemo v škripec. Govori se, da Ogrji potem niso hoteli verjeti, da nas je bila tako mala peščica. Resnico povedaje, naš polkovnik je bil predrzna duša in oficirji vsi hrabri kakor tigri. Šalili so se v najhujšem ognju. In verjemite, nemila stvar je pasti že v prvi bitki, še le pri vstopu.“

„A kakó se je to skončalo?“

„Ne tako kmalo, gospod! Vstopili smo se za našo pehoto, tá pa v begu naprej! Za njo konjištvo in topovi! Razveselili smo se mi,

gospod, ko smo čez koruzo zagledali bodala ruske! Ogrje so potlačili nazaj. Grof Rüdiger je prijahal in vstopil se v prvo vrsto. Tudi Ogrom je došla večja pomoč — začela se je velika bitka — 400 topov je gromelo na obeh straneh. Celi dan smo bili v ognju.

Kraj boja pak je takle bil: žito je bilo vže požeto in v kopicah po polju razstavljeno. Od strelav so počele kopice goreti! ej, to je bila osvečava, namreč proti večeru. Začeli so se mali napadi. Naši ulani so planili na Ogrje, toda ti so se bodalov zvali in podkve kazali (t. j. bežali). „Aj“, govore, „zakaj vi ne idete na nas s kristjanskim orožjem? Pojdite s sabljami.“ Bilo je ob desetih po bitki, in zdi se, da ni nobeden zmagal, ne mi, ne oni.

Ah, pa smo bili utrujeni takrat! Ni vam to več šala, preiti 40 vrst, biti se celi dan, nič ne piti, ne jesti! Konji so bili tako upehani, da so se hoteli pod jezdicami na zemljo zvaliti.“

„Nū, kaj so je zgodilo z onim dostojnikom?“

„S poročnikom Soročinskim? Tako, gospod, v prvem trenutku boja treščila mu je topova krogla v nogo, vrgla ga raz sedla in kmalo je umrl. Moram vam še povedati ne-

po kateri je zopet dr. Smolka prevzel predsedništvo. Heilsberg se je pa kar penil, ker knez Lobkovic ni ministra posvaril, ter je rekel: Ako je beseda nesramen (infam) parlamentarična, in se mi moja primera za zlo jemlje, pa rečem, da ravnanje g. ministra glede šolske postave je nesramno (infamie).

Pa ravno tako urno, kakor je Heilsberg izustil te besede, doletela ga je predsednikova graja, ki je rekel, da zaradi teh besed mora govornika posvariti. Levičarji so kričali in ropotali, na desnici pa so se razlegali dobro-kličji in preteklo je nekaj trenutkov, preden se je šunder polegel in je zamogel poročevalec Lienbacher spregovoriti.

Ravno kar omenjeni dogodki so mu dali priliko k prav primerni opazki. Levičarji nam vedno očitate, je rekel, da hočemo potlačiti izobraženost; pa izpostavil bi se nevarnosti pokreganemu bitju od g. predsednika, ko bi vam hotel na to očitavanje primerno odgovoriti. Je pa tudi zares silno smešno, ako ljudje, ki se tako surovo obnašajo, desnici očitajo, da ona tlači omiko! Prav dobro je tudi omenjal, da § 54 ni sramoten za učitelje, ki nastopivši službo prisežejo, da hočejo mladini lep zgled dajati. Ako se nasprotniki protivijo temu paragrafu, bi človek skoraj rekel, da si želé slabih in spridenih učiteljev. Ali je pa mogoče, da bi kdo mogel še dalje ostati učitelj in odgojitelj mladine, ako ravno nasprotno dela, kakor je prisegel in otrokom ne daje dobrega zgleda ampak slab zgled? Pravite, da so učitelji zaradi tega paragrafa vznemirjeni? Pa kateri učitelji? Dobri gotovo ne, ker se jim ni treba ničesa bati, slabi pa naj le bodo vznemirjeni, to je prav, to je tudi namen postave! Paragraf 54 bil je potem sprejet, ravno tako §§ 59 in 62, ki ju nihče ni napadal.

Ostal je za razpravo še samo § 75, ki zadeva izjeme od splošnje šolske postave. Te izjeme so deloma še dozdej veljale, nov dostavek le določuje, da za Galicijo in Dalmacijo § 48 nima veljave. Obravnava o tem paragrafu pričela se je že včeraj; deset govornikov se je vpisalo zoper ta paragraf, zanj pa samo dva, namreč Poljak Čerkavski in Dalmatinec

kaj čudnega. Ko je začul prve strele, postal je živahen in vesel, dobro se ga spominjam, radostno je mahal s sabljo, ne bi ga lahko spoznal, tako je postal ves drugačen.

V noči smo zaplenili čedo ovnov in odprli gosposko klet. Dva kotliča vina sem prinesel v stan. — Kuhati že ni bilo časa — pekli smo torej ovčevino na ražnji in polsurovo jedli.

Zbudim svojega oficirja in ponudim mu. Poročnika Jelskega smo imeli radi — vsi vojaki so ga radi vidili. Spi, pristrčni moj poročnik v svojej suknji na goli zemlji! Celo čako (kapo) si je pozabil sneti z glave — ž njo vred je zaspal.

„Vaše blagorodje — prosim vaše blagorodje! Ne boste jedli?“ pravim, podavaje mu ovčje meso.

Sprebudil se je iz spanja in polospeč jedel, da je kar hruščalo. Ko je pojedel, vrgel se je zopet na zemljo kakor mrtev.

Zopet ga začnem buditi:

„Vaše blagorodje, vaše blagorodje — ne boste pokusili vina. Prosim pite!

Zopet je vstal, pograbil je kotel z obema rokama in pil z željnimi, dolgimi požirki.

To ga je sprebudilo.

„Od kod si to vzela?“ vpraša.

Klaič. Govorila sta včeraj Kovalski zoper, Čerkavski pa za § 75. Mojstersko je Čerkavski zavračal napade, ki so zaradi šolske postave tako gosto z levece leteli na Poljake ter dokazoval, da zaradi posebnih verskih razmer na Poljskem, kjer živi veliko Judov, je potrebno Galicijo izvzeti od veljavnosti § 48. Za njim je bila splošnja obravnava sklenjena, in izmed ostalih govornikov govornika bosta le še Plener, ki je bil izvoljen za glavnega govornika zoper § 75, pa dr. Klaič. Ob petih popoldne bila je seja sklenjena.

Danes bil je ravno tako viharen dan, kakor včeraj. Gororil je generalni govornik pl. Plener in prekosil je v zabavljanji in podpihovanji vse svoje tovariše. Nobeni stranki ni prizanesel. Ultramontancem je povedal, da porazumljenje z njimi nikdar ne bo mogoče; ravno tako obsodbo je izrekel reakcionarni stranki (tako namreč imenuje Liechtensteinovi klub). Zatem je obdeloval Poljake. Očital jim je, da so nekdanj zložno delovali z liberalno stranko in da se l. 1869 niso vdeleževali obravnave o ljudski šolski postavi, češ, da presega v temeljnih postavah določene meje. Zdaj pa ravno oni odločujejo v vseh rečeh, ki ne zadevajo samo Galicije, ampak celo državo. In da bi to oblast in ta vpliv ohranili, zedinili so se z drugimi strankami državnega zbora, in njim na ljubo glasujejo za šolsko postavo! Očital je dalje Galičanom, da njih dežela državi prizadeva le stroške, ter jih je opominjal, da so se hotli liberalci svoje dni s Poljaki porazumeti, da bi Poljaki ne glasovali o šolskih in verskih zadevah, da so se pa dotične obravnave zaradi denarnih zadev razbile. Na opazko Čerkavskega, da so Galičani svoje posebne pravice zadobili vsled posebne milosti cesarjeve, je Plener ugovarjal, da je jako nevarno vladarjeve sklepe proglašati kot znamenja naklonjenosti za kako stranko, ali deželo. Ako bi to prišlo v navado, rekel je Plener, potem bi bilo boljše, da se zbornica razide. Ni konstitucionalno se izgovarjati, da to ali uno imamo vsled posebne milosti cesarjeve, kakor je storil poslanec Čerkavski. In ravno tako kakor on, govore ministri ter se pri vsaki priliki sklicujejo na voljo

„Potrudil sem se za to,“ rečem.

„Ah, ti, potrudil si se! Plenili ste presneti maroderi! tropa tatarska! . . . Ah dajte mi še za par požirkov!“ In napil se je še enkrat smrtno utrujeni poročnik.

„Pite le, vaše blagorodje, imamo ga dosti.“

Zopet je pal, borak, kakor snop na zemljo, a pod glavo nič! Njegov sluga, Bog zna, kje je pri povezkih (bağaži). Kaj je storiti? Še svojim plaščem sem pokrtil svojega golobiča, dejal mu snop pod glavo in se vlegel sam k ognjišču na trdo zemljo.

Kmalo je svitalo in vstajali smo. Toda — Bog zna zakaj, ali iz včerajšnje utrujenosti ali z duševnega razpoložja, bili smo v jutro kakor poloblazni, v glavi — kakor bi ležal kamen in v notrajnosti kot bi se tresli, i nū, gospod — včeraj smo gledali na različne muke: ljudje so nam pred očmi v mukah mrlji, vroča krv se je lila pred teboj, človeško telo se je trgalo na kosove in vendar tako malo žalosti v naših sreih! Človek pada s konja, priskočiš, držiš ga, kakor bi kak navaden popravek opravljaj. Razvidno je, kar govori poslovice, da tuja bolečina nas ne boli. Potem, seve, nam je bilo kmalo žal za tovariše. (Dalje prih.)

cesarjevo. Na to se je Plener obrnil proti Čehom ter jim je rekel, da je šlo po vodi vse upanje za porazumljenje med nemškimi in češkimi prebivalci, ker so Čehi glasovali za šolsko postavo. Naposled so prišli na vrsto tudi ministri, katerim je očital, da samo iz sovraštva do liberalne stranke podpihujejo razprtijo med narodi, ki se razodeva celo že med vojaštvom. Pa kaj je vladi mar za armado! kaj ji je mar za ljudsko omiko, ako ima le začasno moč in večino na svoji strani! Ni mi treba dostavljati, da so levičarji med govorom, zlasti pa na koncu živahno ploskali govorniku, na desnici pa so sikali, in trajalo je precej dolgo, preden se je šunder zopet polegel.

Na vrsto je prišel zdaj dalmatinski poslanec dr. Klaič, ki je levičarjem povedal, da nimajo nobenega vzroka pritoževati se zoper Poljake, ker so ravno levičarji zavrgli resolucijo, vsled ktere bi Poljaki ne bili imeli pravice glasovati pri verskih in šolskih zadevah. Vi se laskate, je rekel, dokler potrebujete njih pomoči zoper druge narode; ko bi pa imeli Poljakom kaj privoliti, jim očitate, da njih dežela državi prizadeva le stroške. Opominjam samo na zemljiški davek, pri kateri priliki je ranjki Krzeczunowicz rekel, da Poljaki na Dunaji živé, kakor da bi bili v tuji deželi! Vi vedno trdite, da imate pred očmi skrb cele države, meni se pa dozdeva, da ne skrbi za skupnost države, ampak da jo še spodkopava, kdor v enomer deželo hujska zoper deželo! Za temi z burno pohvalo sprejetimi besedami je dr. Klaič opravičeval izjemo, ki se v § 75 gledé § 21 in § 48 določuje tudi za Dalmacijo, in je sklenil z opazko, da so hotli levičarji s pomočjo šolske postave razdrobiti trdno vez, ki veže večino državnega zbora. Toda vsi njih napadi so bili odbiti; večina bode tudi za naprej skupaj držala in državne koristi gotovo zaradi tega ne bodo trpele nobene škode!

Ko je dr. Klaič izgovoril, pokregal je predsednik dr. Smolka pl. Plenerja zavoljo njegovih napadov na ministre. Plener je kakor kak trmast šolski pobalin vstal in rekel, da po opravljenem redu mora sprejeti posvarilo predsednikovo, da pa ostane pri tem, kar je rekel. Toda ravno tako urno, kakor je bil Plener svoje psovko potrdil, zavrnil ga je tudi g. predsednik rekši, da ga mora za to izjavo v drugič pokregati.

Izvrstno, kakor vselej, je govoril poročevalec Lienbacher, čigar vsestransko vednost in urnost mora vsakdo občudovati, zlasti ker že štirinajst dni neprtergano trpé obravnave, ki jih mora poročevalec pazljivo poslušati. Marsikateri bi bil že ves strujen, zlasti ko bi bil že bolj priletel, Lienbacher pa je vedno čil in čvrst, na duhu in telesu, ter ima za vsak napad nasprotnikov primeren, dostikrat jako zasoljen in zbadljiv odgovor. Ko je končal, bilo je ustmeno glasovanje o § 75, ki je bil sprejet s 173 glasovi proti 160.

Pri drugem členu, ki ministru uka in bogočastja zaukazuje izvršitev nove postave, oglašil se je dr. Magg, med dolgočasnimi govorniki najdolgočasnejši, ter se je hudoval, da se ministru daje tako velika pravica, da sme potrebne začasne premembe sam zaukazovati! Prav dobro ga je pa zavrnil Lienbacher s samo opazko, da se drugi člen od besede do besede glasi tako, kakor ga je bila liberalna stranka sprejela za dosedanjo šolsko postavo. Tudi I. in II. člen in naslov postave so bili potem sprejeti in drugo branje nove šolske postave dovršeno. Ob štirih popoldne je g.

predsednik dr. Smolka sklenil sejo, ki se je bila zaradi Grkov, ki danes obhajajo veliki petek, pričela še le opoldne, ter naznanil, da se bode jutri obravnavala od šolskega odseka nasvetovana resolucija, potem pa da bode tretje branje šolske postave.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. aprila.

Avstrijske dežele.

iz Prage, 25. aprila. V tožbi zoper socialiste sta bila med 7 zatoženih obsojena dva, Uksa in Stefel, prvi na 4 tedne, a drugi na 14 dni zapora, družih pet je bilo oproščenih.

Volitve v vojaški granici. Morda je uže našim bralcem znano, kako so izpale volitve v vojaški granici, da je namreč izmed 36 okrajev volilo v vladnem smislu 27, 4 okraji so volili privrženca pravne stranke (Starčevićance), a 3 poslanci spadajo k neodvisni stranki Mrazovića, manj pa utegne znano biti, da so pri volitvah največ pridobili sedežev staroverci, dasiravno je v nekdanji vojaški granici 100.000 katolikov več, nego starovercev, vendar pri volitvi poslancev to ni obveljalo. Kako bodo staroverci zastopali katoliške koristi, lahko se razumi, tudi se lahko razvidi, zakaj da se staroverci tako odlikujejo. Kaj kaže sedaj katolikom v teh okoliščinah. Druzega ne, kakor da se tesneje skupaj sklenejo, si osnujejo katoliške družbe, ki bodo delale na to, da katoliki pregledajo, kaj je njim na korist, in da se povodenj, ki hoče katolike poplaviti, napelje tje, kjer katoliški stvari ne more škodovati.

Vnanje države.

S Francoskega. Državni zbor je sprejel s 400 zoper 104 glasove znižanje 5% rente na 4½%. Ministerski predsednik Ferry je rekel, da se bode izvanredni stroškovnik predložil zbornici, da bode potem sama presodila, gre li začeta javna dela nadaljevati ali olajšati kmetijstvu bremena. Tudi starešinstvo je sprejelo predlog z 200 zoper 71 glasov. Denarstveni minister Tirard priznava, da je bilo preveč stroškov. L. 1882 in 1883 je bil primanjkljaj, zato se mora renta znižati. On si hoče prizadevati, da se znižajo bremena pri stroškovniku: Z večimi družbami (železničnimi) se bodo obravnave dosegle in tako bode mogoče, vsakoletne stroške znižati. — Dalje je rekel Tirard, da posojila bode treba l. 1884, da se javna dela zvrše.

iz Dublinu. Porotniki so Fagana obsodili zaradi umora v gaju „Feniks“; bil je potem na smrt obsojen.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 28. aprila. (Volitev za delegacije) se bode vršila še le po dovršeni vojni postavi, tedaj v eni zadnjih sej letošnjega zborovanja. Levičarji so jako razburjeni, da se jim med šolsko postavo ni posrečilo ministerstva omajati, še manj pa podreti. Zato se hočejo na drug način zmaševati nad poslanci, ki so pripomogli k sprejemu šolske postave. To so v prvi vrsti Čehi. Ko se je lani volilo v delegacije, se nemško-českí poslanci niso hotli pogoditi s svojimi slovanskimi rojaki, da bi bili v delegacijo volili tudi nekatere izmed njih, dasi je bilo českíh poslancev 45, nemško-českíh pa samo eden več, t. j. 46. Bolj spravljivi so bili nemški poslanci moravski, ki so po dogovoru s svojimi slovanskimi rojaki volili tri Nemce pa ednega Čeha, dr. Fanderlika. Letos pa so tudi moravski nemci potegnili za svojimi tovarši na Českem ter so dr. Šromu, ki je tudi za letos dr. Sturm ponudil porazumljenje glede volitev za delegacijo, odgo-

voril, da ne volijo nobenega Čeha, ker so glasovali za šolsko postavo! Tako moravski Slovani letos v delegacijah ne bodo imeli nobenega zastopnika, dasi imajo v državnem zboru 16 poslancev, Nemci pa le 20, in ves česki narod, ki je za nemškim v Avstriji naj številnejši, ki za njim plačuje največ davka in daje največ vojakov, v delegacijah ne bi bil zastopan in bi o vojaških in vnanjih zadevah ne imel nič govoriti, ko bi tudi izmed českíh poslancev nobeden ne prišel v delegacijo. Ko bi šlo po volji českíh nemcev, bi se to gotovo tudi vresničilo. K sreči pa letošnja razsodba ne bode v njih rokah; ampak izročena bode slepi sreči. Dežela česka ima namreč letos 46 českíh poslancev. Oboji kandidatje bodo imeli toraj prav enako glasov, in razsodilo bo lozanje, kdo bode izvoljen. Dasiravno je sreča slepa, se vendar skoraj ni bati, da bi bili izlozani samo nemški kandidatje, ampak gotovo bo med desetimi delegati tudi kak česki poslanec, in mogoče je celo, da bodo imeli večino, ako jim bode sreča posebno mila. Česki nemci se sicer zanašajo, da poslanca Trojana ne bode k volitvam, ker boleha za očmi, in v tem slučaju bi imeli večino. Toda dr. Trojan je že toliko okrevaj, da te dni pride na Dunaj in se vdeleži volitve za delegacije. Poslanec Tilšer sicer ni več ud českega kluba, ker je zoper klubov sklep glasoval in govoril zoper šolsko postavo, vendar pa ni dvoma, da bode pri volitvi za delegacije splošno ravnal s svojimi rojaki. Tudi izmed nemških poslancev je bil Köppl oglašen za bolnega, pa govorilo se je, da se je le bolnega delal, ker ni hotel glasovati zoper šolsko postavo. Toda levičarji so mu telegrafično sporočili, da k tretjemu branju mora priti, sicer bi ga izključili iz svojega kluba, in Köppl je res že prišel ter danes glasoval zoper šolsko postavo. Tem potrebnejše je toraj, da tudi Trojan ne ostane doma.

Z Dunaja, 28. aprila. (Vojaška postava in vojaška parada.) Med predlogi, ki jih ima zbornica pred razhodom svojim še rešiti, je najvažnejši vojaška postava, ki določuje premembe pri deželnih brambovcih. Vladi se zdi ta predlog tako tehten, da je z njim sklenjena tudi osoda sedanjega ministerstva, ki bi odstopilo, ako bi bil ta predlog od zbornice zavržen.

Včeraj zjutraj je prišel na Dunaj vnuk nemškega cesarja princ Viljem, ki so ga na kolodvoru naš cesar sami sprejeli in pozdravili ter ga peljali v cesarsko palačo, kjer je bil popoldne velik obed. Zvečer je šel princ v opero, danes pa na „Šmele“, kjer je bila njemu na čast velika vojaška parada. V nedeljo zvečer se pelje veliki gost s cesarjem in cesarjevičem Rudolfom, ki je prišel iz Prage sim pozdravit nemškega princa, v Neuberg na Štajarskem divje peteline streljat.

Z Dunaja, 28. aprila. (Šolska obravnava bila je danes srečno dovršena.) Govoril je najprej Chlumecki zoper resolucijo, potem pa je minister Taaffe kratko pa krepko zavrnil včerajšnje napade Plenerjeve. Burno ploskanje se je razlegalo po zbornici, ko je minister obetal, da se bode vlada krepko in odločno držala svojega programa in z božjo pomočjo dognala spravo med narodi. — Za njim je česki poslanec Kvičala zagovarjal in priporočal resolucijo, potem pa je bil sprejet konec obravnave in govorila sta Herbst zoper, knez Čartoriski in poročevalec Lienbacher pa za resolucijo, ki je bila potem

sprejeta. Tržaški in isterski poslanci so se glasovanja zdržali. Pred glasovanjem o šolski postavi v tretjem branji je Tomašček ponovil trditev, da je treba dveh tretjin glasov, ker bi sicer sklep ne bil postaven, ter je nasvetoval ustmeno glasovanje. To se je zgodilo in postava je bila sprejeta s 170 proti 167 glasovi. Pogrešali so se na desnici Dalmatinci Borelli, Pozza, Šupuk in Vojnovič, Poljaka Gniewosz pa Potocki, česki poslanci Trojan, Vetter in Rusin Ozarkievič. Na levici je manjkalo samo Hofferja. Z levico je glasoval tudi česki poslanec Tilšer, pa Schönerer in Fürnkranz. Po glasovanji so se levičarji krohotali, češ, lepa večina, trije glasovi! Desnica pa je bila zadovoljna, da je bila po 14 dnevnem hudem boju šolska postava srečno dokončana.

Pred sklepom je Heilsberg preklel razžaljive besede zoper ministra Konrada, Havelka pa je oporekal zoper natočevanje, kakor da bi bil po trditvi levičarjev pravni odsek kaj nepostavnega sklenil, ko je sprejel Bulatov predlog. Konec seje je bil ob četrtna pet popoldne. Prihodnja seja bo v torek 1. maja.

Z Dobrne, 26. aprila. Volitve za okrajno zastopništvo celjsko so se raztegnile čez celi mesec. Dne 7. in 8. marčija so na volišče prišli veleposestniki in veleobrtniki. Volitva za mesto s tremi trgi pak za kmetske občine se je odložila, ker so se Celjani — kateri so doslej volili po 5 zastopnikov a za sedaj jim je okrajno glavarstvo obzirom na primerno merno velikost davka odmenilo le dva zastopnika — pritožili, kar jim je pripomoglo do številke 3. Odložene volitve za zadnji dve skupini bile so dne 16. in 17. aprila.

Narodnjakov je izvoljenih 16, nasprotnikov pa 24. Časnik „Südsteirische Post“ posebno hvali lepo obnašanje kmetskih volilcev, katerih je glasovalo 47, med njimi bilo je 40 narodnih korenjakov. To priobčujemo — med ostalim — zavoljo tega, ker omenjena hvala zadeva tudi dva možaka, ki ju je na volišče bila odposlala naša občina.

Imenovani pošteni nemški list poroča, da veleposestniki plačujejo davka 32.654 gld., po sili-nemško Celje z „nemškim“ Vojnikom (1) pak z narodnima trgoma Žavec (1) in sv. Jurij (zastopnikov, ker so 1 morali Celjanom odstopiti) 15.127 gld., veletrgovci 6.703 gld., občine pa 57.872 gld. — Vsaka skupina voli po 10 zastopnikov. Prve tri plačujejo davka skupaj 54.484 gld. in imajo 30 zastopnikov; kmetje vse tri skupine skupaj vzeto prekosijo še s 3.488 gld. davka, pa jim je določenih s a m o 10 zastopnikov. Tako pravični do kmeta so nemški „liberalci“, ki so do 1879 zvonec nosili in za kmetski stan pogubonosne postave kovali!

Dne 23. t. m. so izbrani zastopniki izmed sebe izvolili odbor, v katerem sedi sedem „Nemcev“ in eden Slovenec, gosp. Žuža. Kaj ne? — to je liberalno!

Domače novice.

(Dnevni red seje mestnega odbora) katera bode v torek 1. dan maja 1883. leta ob 5. mi popoldne v mestni dvorani. I. Naznanila prvo-sedstva. — II. Personalnega in pravnega odseka poročila 1. o izvršenih letošnjih dopolnilnih volitvah za mestni odbor: a) o volitvi III. volilnega razreda; b) o volitvi II. volilnega razreda; c) o volitvi I. volilnega razreda. —

2. o volitvi podžupana. — 3. o volitvi odsekov mestnega odbora.

(*Marijini bratovščini v Ljubljani*) so presvetli cesar darovali izvanredne podpore za jeden pot 100 gld. iz svoje blagajnice.

(*Katoliška rokodelska družba*) je imela preteklo nedeljo 29. aprila svoj letni zbor. Č. g. predsednik J. Gnjezda je navzočim gg. pokroviteljem, družnikom in častnim udom razložil družbino stanje preteklega leta in važnejše dogodke zadevajoče to cenjeno družbo. Iz sporočila je razvidno, da je pravih in častnih udov sedaj 63. G. predsednik obžalovaje omeni, da pohujšanje zdaj povsod preži v raznih podobah verske unemarnosti in svetnega uživanja in da se mu tudi posreči v teh vrstah kako nesrečno žrtev si odbrati. Ko bi imeli samo postavne značajne ljudi, bi se seveda tega ne bilo bati; število bi bilo lahko dokaj večje. — Razun verskega poduka ob nedeljah, so imeli udje v pozimskem času priliko poslušati še druge nauke; g. predsednik je podučeval v pisanji in spisji, g. podpredsednik Ant. Kržič v petji, g. Čermak v risanji in g. Geba v fiziki in zemljepisji. — Družbenega premoženja (matice) v obligacijah in na obresti naloženega je zdaj 2137 gl. 28 kr.; razun tega za družbeno hišo po „Danici“ nabranih 107 gl. 60 kr. in v hranilnici 1077 gl. 40 kr., tedaj skupaj 3323 gl. 28 kr. in če se pristavimo, da je v preteklem letu od družbinskih doneskov in daril ostalo 152 gl. 89 kr., lahko se šteje vse sedanje premoženje na 3476 gl. 17 kr.. Kako je pač želeli, da bi Bog obudil še novih dobrotnikov, da bi se že skoraj požrtovalnemu gospodu predsedniku spolnile srčne želje, da bi mogel svoje ljubljene rokodelce pozdraviti v lastni hiši! — Družba je zgubila letos dva zdatna podpornika, ki sta jej bila od začetka do zdaj zvesta dobrotnika in se je tudi še v poslednji volji spomnila: g. Freiburgerja, ki je družbi volil obligacijo za 100 gl. in Samassa, ki jej je volil tako za 1000 gl. (obresti še živa ranjega krščenica). Če se pristavimo, da je bilo podučevanih 92 rokodelskih učencev, ki se sploh lepo vedejo in se tudi varčnosti učijo, ker so vsi skupaj dali predsedniku spraviti 62 gl. 70 kr. v preteklem letu, moramo pač javno pohvalo izreči takemu zavodu in želeli, da bi se čedalje bolj razevital in zdatnejše razširjal. Šentvičanom pa vosečimo, da bi kmali spravili na dan družbo, ki je pri prvem pozivu pokazala tako lepo nado, ter bi že lahko skupno pozdravili obe družbi presvitlega cesarja, ki je pri več prilikah pokazal svojo najvišjo naklonjenost katoliškimi rokodelskim družbam.

(*Dovoljenje.*) Zraven c. kr. poštnega ravnateljstva v Trstu je tudi poštno ravnateljstvo v Gradcu dovolilo, da se bodo na poštah po Štajarskem in Koroškem prodajale srečke za „Narodni Dom“.

(*Nesreča.*) Preteklo nedeljo se je pošta med Kočevjem in Ljubljano prevrnila. Poškodovane so neki dve ženski nevarno, da so mogli obe v bolnišnico oddati.

(*Birma v Čemšeniku*) ne bo 7. ampak 8. maja.

(*Učiteljske skušnje*) so bile letos 16. do 18. aprila pismeno in po 18. ustmeno. Oglasilo se je za ljudske šole 14 učiteljev in 6 učiteljic. — Za meščanske šole 1 učitelj iz Dunaja VIII. in 1 učiteljica iz Ljutomera. — Iz med oglašanih niso prišli 3 učitelji. — Danih je bilo 17 spričeval za ljudske šole, in sicer

8 št. II. isto tako tudi 8 št. III., obojih po 5 učiteljem in po 3 učiteljicam. Spričalo IV. je dobil učitelj eden.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v lavantinski škofiji: Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Pol v Ljutomer, Free na Ponikvo, Jurkovič v Šmarten pri Slov. Gradci.

— Celjska posojilnica imela je v nedeljo 29. aprila izvanredni občni zbor. Do zdaj je bila ta posojilnica denarno društvo z omejenim poroštvom; od zdaj za naprej pa bo z neomejenim; to se pravi: vsak ud, (in teh šteje posojilnica že nad 500) zastavi vse svoje premoženje za slučaj kakšne zgube. S to spremembo društvenih pravil se bo zupanje do posojilnice, ki je bilo sicer že do zdaj veliko, gotovo še bolj povzdignilo. Denar posojuje po 7 %, a plačuje po 5 % obresti za denarne vloge, ktere sme sprejemati od društvenih udov in neudov.

— Celjski „Kmetijski prijatelj“ pripoveduje, da je ravnatelj neke slovenske posojilnice djal, naj kmetje pri sajenji hmela le pridejo na nič; „potem bomo kupili prav po ceni.“ Lisjak, povej nam ime tega moža; drugače nam veljaš za lažnjivega obrekovalca!

— Prav tako. „Südst. Post“ poroča, da je dekan in častni kan. preč. g. A. Žuza, predsedniku štajarske kmetijske družbe, g. baronu Wašington-u sledeče pisal: „Čujem, da odbor ali vrad c. kr. kmetijske družbe v Celji izdavan listič „Kmetijski prijatelj“ kmetijskem podružnicam po spodnjem Štajarskem pošilja, ki je spoštovanju duhovščine škodljiv in sovražan. Čast. duhovščina ki je kmetijsko družbo zmiraj in krepko podpirala ter si za njo mnogo zaslug pridobila, je začela iz družbe izstopati ter jo čedalje bolj popuščati. Zarad dobrotnega namena, kmetijske družbe, naj bi politične reči opustil in tak duhovščini sovražni list med kmetijsko ljudstvo ne razširjal. Če se pa to ne dá odvrniti, tedaj moram z obžalovanjem izreči, da sem tudi jaz primoran izstopiti, čeravno sem z veseljem že od leta 1846 ud štajarske kmetijske družbe.“ — Častitamo! Z odločnostjo se vselej naj več doseže.

— Iz Gorice. Pretekli četrtek bi se bila primerila kmalo velika nesreča na železnici med Gorico in Kormonsom. Naglič je imel v Gorici nekoliko zamude in to se ni naznanilo. Blizo Kaprive, zagleda mašinist še o pravem času, da mu iz Laškega pride vlak nasproti. Tedaj svoj vlak ustavi in nasprotnemu da znamenje, da se je mogel do postaje nazaj vrniti.

— Slovstvo. V novomeški tiskarni g. Krajca je izšel tretji snopič „Narodne biblioteke“, v katerem se „Kranjska Čebelica“ nadaljuje. Nek „sonet“ nam je posebno dopadel. Zdi se nam tako primeren, kakor da bi r. dr. Prešern med nami živel ter neko nepotrebno pehanje in prizadevanje ojstro bičal in svaril. (Glej str. 24.)

Obseg desetega zvezka zabavnega lista „Hauschatz“ je sledeči: Text: Das Medailon. Roman von der Wied (Fortsetzung und Schluss). — Venetianische Bauwerke. — Casa Doro. — San Georgio Maggiore. — Scenen aus dem Bauernkrieg in Elsass 1525. Genau nach der Aufzeichnung des Grafen Ulrich IX. von Rappoltstein. Von Juvenalis Montanus. — Sage von der steinernen Brücke zu Regensburg. Von Alex. Schöppner. — Auf das Rittnerhorn in Südtirol. — Von Franz Riedinger. — Urbino. — Die Schwanzmeisen. — Etwas über die erbildende Rolle der Pflanzen. — Ein Streifzug durch's Eiselgebirge. — Bewährte Hausmittel. Mitgetheilt durch L. v. Pröpper. — Gurken Pomade. — Die Erbtante. Novelle von W. Ende. — Der Morgen. Gedicht von Franz Trautmann. — Sagenhaftes Alter von Regensburg. Von C. W. Neumann. — Die Seborrhoe oder der Talgfluss. Von Dr. J. A. Schilling. — Zu Franz Trautmann's 70. Geburtstag. — Die Weiden-

bäume (salices). Von M. von Schwarzenbach. — Der Darwinismus und das Christenthum. Von Dr. X. — Allerlei. Der Komet Denning — Berichtigung. — Illustrationen.

— V Trstu je umrl nagle smrti 27. apr. prečast. gosp. Miha Švab, kanonik pri sv. Justru. Procesjo na sv. Marka dan je še sam vodil. R. i. p.

— Proti obiskovanju gostilnic od strani mladine. Mestni očetje v Nürnbergu so sklenili, da se starši, redniki, gospodarji in mojstri, ki svoje nedorasle otroke, posle in učence brez potrebnega nadzorstva puščajo v gostilnice, kaznujejo z globo 30 mark ali pa z zaporom 8 dni. To bi bilo tudi pri nas potrebno.

— 25. zbor nemških učiteljev bode letos binškošne praznike v mestu Bremen; že delajo priprave zanj.

— Dve barki jadralski ste skupaj trčnili v četrtek o polnoči v kanalu La Manche. Jedna barka se je potopila, utonilo je 28 ljudi, rečila sta se samo kapitan in prvi krmar.

— V Liverpoolu na Angleškem je saboto teden požar razdejal tri skladišče kjer je bila pavola shranjena. Škode je 250.000 lbs. strlg.

— Prostožidarsko izobčenje. Pred nekaj časom so se zbrali v loži „pravih prijateljev edinosti in napredka“ v Bruselji prostožidarji, da bi sodili nekega dostojanstvenika, ki je zatožen grozne hudobije. Izobčen je bil ta brat iz lože, ker je dovolil svoji mali hčerki, da je prejela prvo sv. obhajilo. Res, grozna hudobija!

— Prostožidarskih lož je bilo, kakor poroča „Siccle“ na celem svetu l. 1880 137.065, ki so imele samo to leto prostovoljnih dohodkov štiri milijarde frankov. Od tega so porabili 1.395.693.000 frankov za tiskanje (knjige, brošure, časnike) in za shajališča; nekoliko več so razdelili med potrebne prostožidarje v podporo, 597.658.000 porazdelili so vdovam in sirotam prostožidarjev; mnogo so tudi žrtvovali za šole in druge svoje naprave. Sovražnik, ki leto in leto razpolaga s tolikimi svotami, je posebno v našem materijalnem času silno nevaran. Od njih učimo se tudi mi vne me in požrtovalnosti posebno za katoliško časopisje!

Dunajska borza.

30. aprila.

Papirna renta po 100 gld.	78.75
Sreberna „ „ „ „	79.10
Zlata „ „ „ „	98.70
Državne srečke l. 1864 po 100 gld.	168.25
Kreditno srečke po 100 gld.	174.50
Rudolfove srečke po 10 gld.	19.50
Ces. cekini	5.66
Francoski napoleond.	9.50
Nemška marka po 50 kr.	—58½

Umrli so:

25. aprila. France Kremlaček, krojač, Križanski ulice št. 9. mertvoud.

26. aprila. Terezija Schlehter, zasebnica, 75 let, Petrova cesta št. 16, starost.

28. aprila. Matej Gulterer, čevljar, kaznjeneec, Poljanski nasip, 50 let, kron. plč. tuberkuloza. — Margaret Rogel, gostija, 72, let, cesta v log št. 14, starost.

29. aprila. Johana Tavzel, delavska hči, 6 dni, Ilova, božjast.

V bolnišnici.

24. aprila. Gaspar Marinšek, gostač, 73 let, starost. — Pavel Bolte, gostač, 56 let, kron. plč. tuberkuloza.

Pri fari sv. Jakoba v Ljubljani so naprodaj

cerkveni stoli,

še lepi in dobro ohranjeni.

Kdor jih potrebuje, naj se oglasi pri m. župniku, prečast. gosp. Jan. Rozmanu. Dobil jih bode gotovo po pravi ceni.

Služba organista in cerkovnika

se odaja v Žužembergu. Kdor jo želi, naj se oglasi pri č. g. župniku vsaj do 8. maja t. l.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.